

Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

08.10.2026

Nasjonal handlingsplan for sjøsikkerhet

Verneombudskonferansen 2026

omkomne og hardt skadde

Den foretrukne maritime administrasjonen

Ta gjerne kontakt med meg eller en av de andre fagpersonene i Sjøfartsdirektoratet:

Anders Amundstad-Balle
Seksjon for risikostyring og analyse

Prosjektleder, nullvisjonen
Fagansvarlig for ulykkesoppfølging

aaba@sdir.no

Foto: Anne Marthe Vestre Berge / ÅKP

Den foretrukne maritime administrasjonen

Status for tiltakene

Handlingsplanen for 2025–2029 består av 77 konkrete tiltak. Ved utgangen av det første driftsåret er 39 av dem satt i gang eller fullført.

7
fullført

32
under arbeid

36
ikke startet

77
tiltak totalt

Fullført 7 Under arbeid 32 Ikke startet 36 Ikke rapportert 2

Om lag 51 prosent av tiltakene er igangsatt eller fullført. Tyngdepunktet i gjennomføringen ligger i 2026: 33 tiltak har planlagt oppstart det året, 27 først i 2027 eller senere.

Hvem eier tiltakene — og hva er levert

Tiltak per tiltakseier

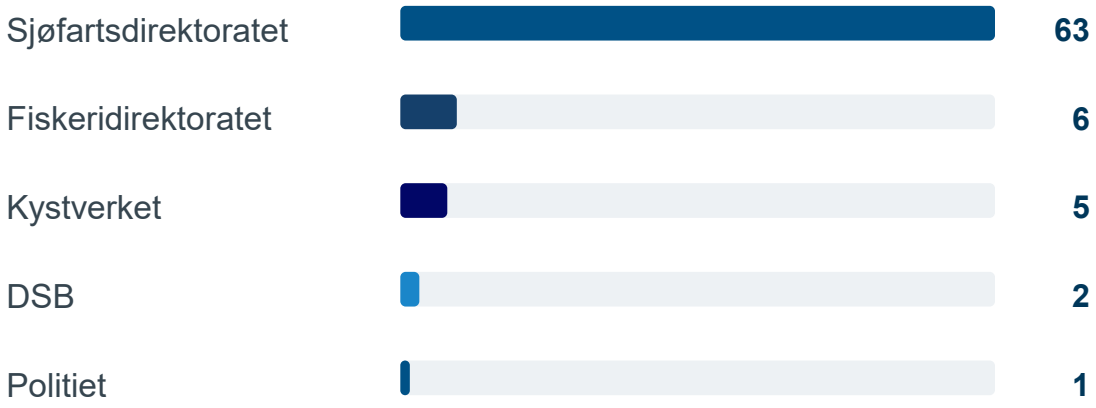

Næring og fritid

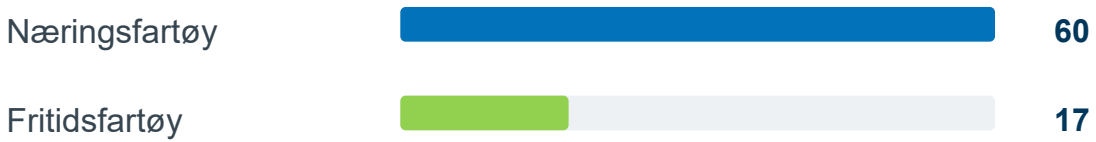

60 tiltak retter seg mot næringsfartøy, inkludert vernetjenesten, og 17 mot fritidsfartøy.

Sju fullførte tiltak

F3
Obligatorisk småbåtregister besluttet

V4
Nasjonal maritim verneombudskonferanse arrangert

F12
Båtførerbeviset evaluert — praktisk prøve anbefalt

F15
Nye bøtesatser for fritidsfartøy fastsatt

N36
Felles tilsynsarena for havbruksnæringen

V7
Spørreundersøkelsen «Maritim sikkerhet» fullført

F13
Lavere innslagspunkt for høyhastighetsbeviset vurdert

Vernetjenesten som grunnmur i handlingsplanen

Tilpasning av kurs for verneombud: Sjøfartsdirektoratet skal tilpasse veilederen for 40-timerskurset (verne- og miljøkurs) til ulike fartøytyper og aktiviteter. Det skal også vurderes å utvikle nye kurs i samarbeid med næringen for å sikre at innholdet er relevant for arbeidet om bord, og ikke for generelt rettet mot landbasert virksomhet.

Vurdering av krav til verneombud: Dagens regelverk, som tillater at fartøy med 3-7 ansatte kan velge bort verneombud, skal vurderes. Sjøfartsdirektoratet vil se på om regelverket er godt nok, spesielt med tanke på at rollen lett kan nedprioriteres.

Vurdering av hvem som kan være verneombud: Sjøfartsdirektoratet skal vurdere om det er hensiktsmessig at en departementssjef (men ikke skipsfører) kan velges som verneombud på fartøy med få ansatte, og om denne muligheten eventuelt kan utvides til å gjelde større besetninger.

Spørreundersøkelse til verneombud: Spørreundersøkelsen "Maritim sikkerhet" vil inkludere tilpassede spørsmål rettet mot verneombud. Dette skal gi innsikt i hvilke utfordringer de møter og hvordan disse kan håndteres.

Workshop for å styrke vernetjenesten: Det skal arrangeres en workshop med aktører fra både arbeidstaker- og arbeidsgiversiden for å identifisere ytterligere konkrete tiltak som kan styrke kvaliteten og anseelsen til vernetjenesten.

Tilsynsaktivitet: Det skal utvikles nye sjekklister og en passende metodikk for Sjøfartsdirektoratets tilsyn rettet mot vernetjenesten. Dette inkluderer også kompetanseheving for inspektørene.

Nasjonal, maritim verneombudskonferanse: Det skal tas initiativ til en årlig, nasjonal konferanse for verneombud, som etter planen skal avholdes under Maritim uke i Haugesund. Sjøfartsdirektoratet vil legge til rette for konferansen i samarbeid med relevante organisasjoner.

Hvorfor det?

Sammenheng mellom vernetjenesten og ulykker

Vurdering av vernetjenesten	Nestenulykke	Utstyrssvikt	Ulykke
1–5 av 10 (n=431)	42,5 %	55,9 %	6,5 %
6–7 av 10 (n=469)	32,2 %	48,8 %	4,9 %
8 av 10 (n=356)	27,2 %	39,0 %	2,8 %
9–10 av 10 (n=393)	18,8 %	32,3 %	2,8 %

Spearman rho = −0,19, khikvadrat 56,6 (df 3), p < 0,001, n = 1 649.

Generell vurdering av sikkerhet og vernetjenesten

Generell sikkerhetsvurdering	Vernetjeneste 1–7	Vernetjeneste 8–10
1–7 av 10	50,6 % (n=397)	47,6 % (n=63)
8 av 10	29,1 % (n=292)	30,1 % (n=183)
9–10 av 10	22,5 % (n=209)	17,1 % (n=502)

Vernetjenesten ligger til grunn for høy sikkerhetsvurdering

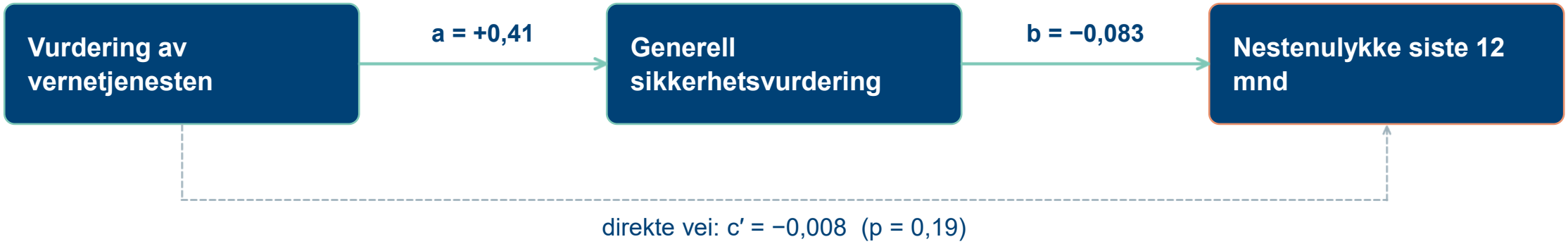

81 % av totaleffekten går gjennom sikkerhetsvurderingen (bootstrap-KI 62–100 %, 5 000 trekk). Sobel z = −9,28.

Der vernetjenesten finnes, er bildet bedre enn uten

Verneombud om bord	Med	Uten	OR
Nestenulykke siste år	30,7 %	38,0 %	0,70
Presset til å fortsette	16,8 %	25,0 %	0,68
Risiko gjennomgås	85,4 %	78,8 %	1,65
Rederiet responderer	70,7 %	64,4 %	1,45

VERNERUNDER

88 % mot 52 %

sier at risikofylte operasjoner gjennomgås – med og uten vernerunder

ARBEIDSMILJØUTVALG

15 % mot 27 %

føler seg presset til å fortsette operasjoner – med og uten AMU

Hva er det vernetjenesten påvirker mest?

ALLE OM BORD N ≈ 1 600

0,47	Rederiets reaksjoner er rettferdige
0,47	Rederiet responderer på rapporter
0,45	Risikofylte operasjoner gjennomgås
0,44	Rederiet verdsetter at vi sier fra
0,42	Vi rapporterer alle hendelser

VERNEOMBUDENE SELV N ≈ 175

0,60	God støtte fra rederiet
0,60	Inkludert i prosedyrearbeidet
0,58	Brukt som ressurs av skipsledelsen
0,57	Opplæringen er tilpasset rollen
0,48	Tilstrekkelig tid til rollen

Spearman rho mot vurderingen av vernetjenesten. Alle viste sammenhenger $p < 0{,}001$.

Andre tiltak som påvirker vernetjenesten

#N49

I forbindelse **med Sjøfartsdirektoratets revidering av melde- og rapporteringsforskriften** skal det legges vekt på læring. Dette innebærer at det skal registreres påvirkende forhold til hendelser fremfor årsaker som peker på individet. Dette kan oppnås gjennom veileder/sjekklister for rapportering, og gjennom todelt rapportering – tidligrapportering av hendelse og rapportering av påvirkende forhold innen rimelig tid. Veileder/sjekklister skal også bidra til lik forståelse og praksis for hvilke hendelser (og nesten-hendelser) som skal rapporteres, og samtidig opplyse at det skal brukes til læring og at rapportering ikke medfører overtredelsesgebyr.

#N18

Sjøfartsdirektoratet vil i samarbeid med næringen formidle Norsk Industris veileder for Human and Organisational Performance (HOP). Sjøfartsdirektoratet vil vurdere å utvikle egen veileder tilpasset maritim næring.

#N44

Sjøfartsdirektoratet vil gjennomføre en studie av hvordan etaten kan etablere et mer dynamisk risikobilde ved hjelp av for eksempel erfaringsoverføring mellom saksbehandlere, inspektører, andre myndigheter, klasseselskaper, godkjente foretak og basert på uanmeldte tilsyn med kampanjesjekklister. Formålet er at oppdatert risikobilde og nåsituasjon skal være kjent for ansatte i Sjøfartsdirektoratet og offentlig tilgjengelig. Risikobildet skal reflektere personulykker, fartøyulykker og storulykker og kan visualiseres ved hjelp av indikatorer. Sjøfartsdirektoratet skal utarbeide og holde oppdatert en oversikt over informasjon og veiledere som skal løftes frem når risikobildet endres. Sjøfartsdirektoratet vil også utarbeide en veileder til næringen for «gode ting å måle på» for å danne «riktig» risikobilde.

#N53

I utvalgte hendelser med potensielt alvorlige konsekvenser eller hendelser med gjentakende tendenser skal Sjøfartsdirektoratet utvikle offentlige sammendragsrapporter eller korte filmsnutter med hensikt om læring. Maritimt Samarbeidsforum skal gi innspill til tiltak.

#N45

Sjøfartsdirektoratet vil ta initiativ til en samkjøringsprosess for en felles innrapporteringstjeneste med andre myndigheter. En slik felles innrapporteringstjeneste vil kunne tilpasses ulike næringer og vil omfatte hendelser eller forhold som handler om sikkerhet, helse, ytre miljø, biosikkerhet og arbeidsmiljø.

Andre tiltak som påvirker vernetjenesten

#N49 – ny melde- og rapporterin

I forbindelse **med Sjøfartsdirektoratets revidering av melde- og rapporteringsforskriften** skal det legges vekt på læring. Dette innebærer at det skal registreres påvirkende forhold til hendelser fremfor årsaker som peker på individet. Dette kan oppnås gjennom veileder/sjekklister gjennom todelt rapp tidligrapportering av rapportering av påvirkende forhold innen rimelig tid. Veileder/sjekklister skal også bidra til lik forståelse og praksis for hvilke hendelser (og nesten-hendelser) som skal rapporteres, og samtidig opplyse at det skal brukes til læring og at rapportering ikke medfører overtredelsesgebyr.

Forventer høring i vår, ikrafttredelse 01.07.27

Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

ÅRSRAPPORT

fra

Jfr. § 5 -15 i forskrift av 1.januar 2005 nr.8 om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse for arbeidstakere på skip

På grunn av endring i forskriften skal rapporten oppbevares om bord og kun sendes **Sjøfartsdirektoratet** ved forespørsel. (ref s. 2)

KS-0492 B Årsrapport lokal AMU Rev.: 01.2010 1av 4

§ 47. *Rederiets*

Rederiet ska
a. bygging av
b. ombygging
c. kjøp av ski

sjøloven § 475.

Rederiet ska

og miljøarbeid.

Departemen

0 Endret ved

er sykdom som rammer
ne om sjøulykker i kapittel
ller gitt i eller i medhold av

smyndigheten å kjenne til, herunder om verne-

agrafen.

Andre tiltak som påvirker vernetjenesten

#N18

Sjøfartsdirektoratet vil i samarbeid med næringen formidle Norsk Industris veileder for Human and Organisational Performance (HOP). Sjøfartsdirektoratet vil vurdere å utvikle egen veileder tilpasset maritim næring.

Andre tiltak som påvirker vernetjenesten

#N44

Sjøfartsdirektoratet vil gjennomføre en studie av hvordan etaten kan etablere et mer dynamisk risikobilde ved hjelp av for eksempel erfaringsoverføring mellom saksbehandlere, inspektører, andre myndigheter, klasseselskaper, godkjente foretak og basert på uanmeldte tilsyn med kampanjesjekklister. Formålet er at oppdatert risikobilde og nåsituasjon skal være kjent for ansatte i Sjøfartsdirektoratet og offentlig tilgjengelig. Risikobildet skal reflektere personulykker, fartøyulykker og storulykker og kan visualiseres ved hjelp av indikatorer. Sjøfartsdirektoratet skal utarbeide og holde oppdatert en oversikt over informasjon og veiledere som skal løftes frem når risikobildet endres. Sjøfartsdirektoratet vil også utarbeide en veileder til næringen for «gode ting å måle på» for å danne «riktig» risikobilde.

#N45

Sjøfartsdirektoratet vil ta initiativ til en samkjøringsprosess for en felles innrapporteringstjeneste med andre myndigheter. En slik felles innrapporteringstjeneste vil kunne tilpasses ulike næringer og vil omfatte hendelser eller forhold som handler om sikkerhet, helse, ytre miljø, biosikkerhet og arbeidsmiljø.

Andre tiltak som påvirker vernetjenesten

#N44

Sjøfartsdirektoratet vil gjennomføre en studie av hvordan etaten kan etablere et mer dynamisk risikobilde ved hjelp av for eksempel erfaringsoverføring mellom saksbehandlere, inspektører, andre myndigheter, klasseselskaper, godkjente foretak og basert på uanmeldte tilsyn med kampanjesjekklister. Formålet er at oppdatert risikobilde og nåsituasjon skal være kjent for ansatte i Sjøfartsdirektoratet og offentlig tilgjengelig. Risikobildet skal reflektere personulykker, fartøyulykker og storulykker og kan visualiseres ved hjelp av indikatorer. Sjøfartsdirektoratet skal utarbeide og ho
over informasjo
løftes frem når
Sjøfartsdirektor
veileder til næri
på» for å danne

Sjøfartsdirektoratet vil ta initiativ til en samkjøringsprosess for en felles innrapporteringstjeneste med andre myndigheter. En slik felles innrapporteringstjeneste vil kunne tilpasses ulike næringer og vil omfatte hendelser eller forhold som handler om sikkerhet, helse, ytre miljø, biosikkerhet og arbeidsmiljø.

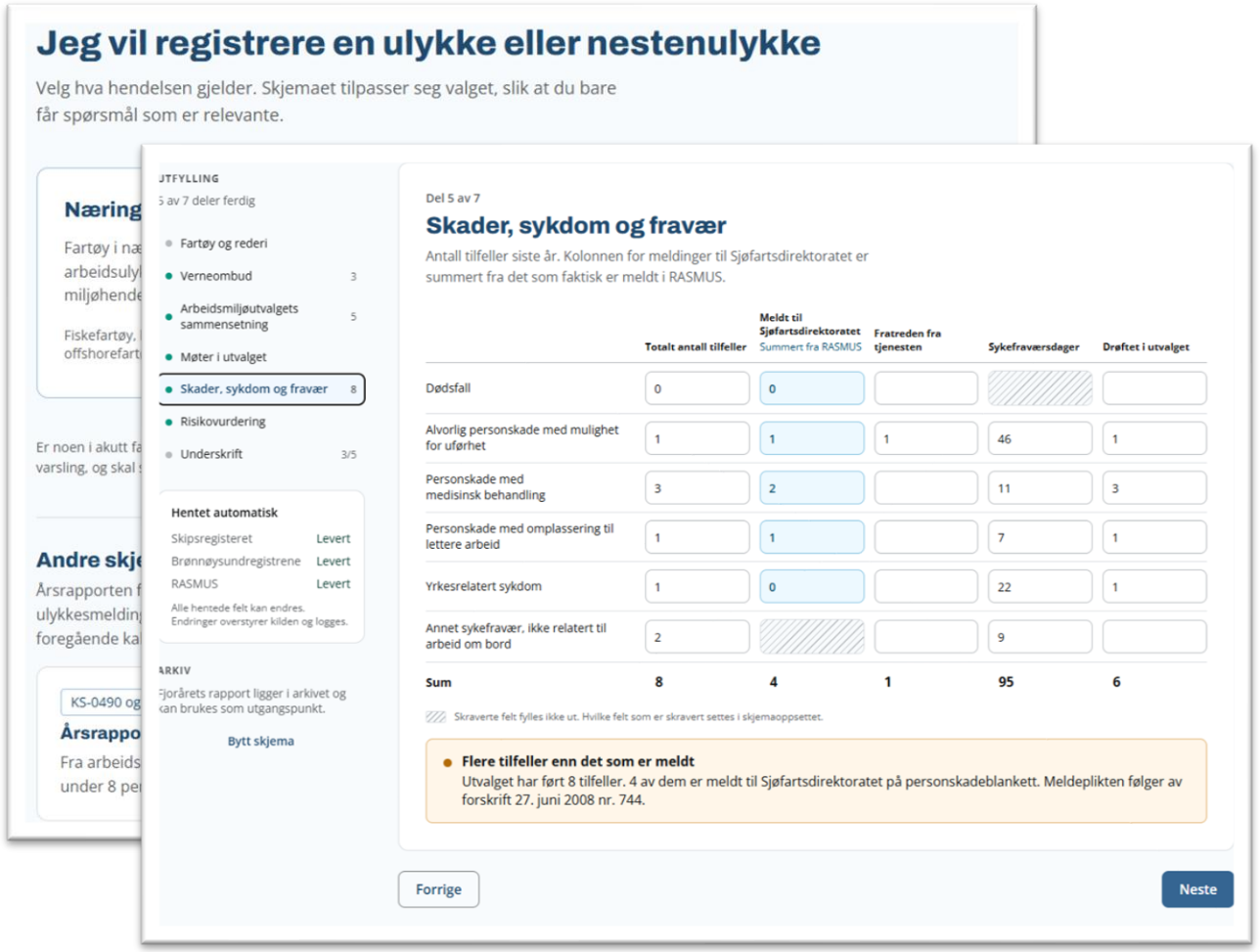

Andre tiltak som påvirker vernetjenesten

#N53

I utvalgte hendelser med potensielt alvorlige konsekvenser eller hendelser med gjentakende tendenser skal Sjøfartsdirektoratet utvikle offentlige sammendragsrapporter eller korte filmsnutter med hensikt om læring. Maritimt Samarbeidsforum skal gi innspill til tiltak.

- Utvikler en egen undersøkelsesmetodikk, med hensikt å gjøre temaanalyser av ulykker og medvirkende årsaker
- Sjøfartsdirektoratet har mulighet til å undersøke et tverrsnitt av sektoren, der rederier kun gransker seg selv og SHK som regel tar enkeltulykker
- Temaanalysene skal kombinere metoder, både tall og intervjuer, eks.
- Målet er å forstå hva som medvirker til gjentakende og alvorlige ulykker, slik at vi kan forbedre egne praksiser og bidra med læring og erfaringsdeling utad.
- Vi er i gang med en pilot-undersøkelse – tema havbruksoperasjoner

Den foretrukne maritime administrasjonen